

Izhaja vsak četrtak
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice listv. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pecamezni listi dobe
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vrača,
neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 3.

V Mariboru, dne 21. januarja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Politični shod v Vidmu.

Občni zbor »Sava« v nedeljo 17. jan. se je obnesel jako izborno. Došli so ne le samo Videmčani v zelo obilnem številu, temveč tudi ljubi gostje iz Brežic, Artič, Pišec, Sromelj, Zdol, Rajhenburga, Koprivnice in Sevnice. Da, da! tudi naše ljudstvo se zaveda svoje narodnosti in zahteva glasno svoje pravice.

Predsednik društva gosp. Žičkar je pozdravil s krščanskim pozdravom zborovalce ter povdarjal v svojem nagovoru, da se moramo tudi v politiki ravnati po večnoveljskih božjih zakonih, če hočemo mir in blagostanje doseči. Ravno v tem tiči vzrok vseh preprirov med narodi, ker so modrijani državniki odstavili Boga in zavrgli načela pravičnosti. — Povabili so se navzoči možje, ki se niso udje našega društva, da pristopijo k »Savi«, kar so večinoma tudi vsi storili. G. Cerjak, župnik Rajhenburski pa poroča o delovanju »Sava« v prvi triletni dobi njenega obstanka; enako gosp. Mešiček, župnik Brežiški kot denarničar o stanju blaginje, ki je prav ugodna. Gg.: Agrež koncipijent in Uršič, trgovec, oba v Brežicah, sta se izvolila kot pregledovalca računov. V novi odbor so se izvolili sledeči gospodje: J. Žičkar predsednik, J. Levak, veleposestnik v Brežicah, predsednikov namestnik, J. Cerjak tajnik, J. Mešiček denarničar; Ban Franc, župan na Vidmu, J. Kozinc, posestnik v Sevnici, A. Založkar, pos. na Blanci, Podvinski, posestnik v Globokem in M. Volavšek, župan v Pišecah, odborniki. Kot namestniki

odbornikov gg.: Ovsenjak, posestnik v Rajhenburgu, Janez Novak, posestnik v Št. Lenartu in Janez Kranjc iz Metenvrha pri Sevnici.

Nekateri udje so izrazili željo, naj se število odbornikov pomnoži ali pa se naj »Sava« razdeli v dva oddelka, v enega za brežiški, v drugega za sevnški okraj. Odbor se bo o teh željah posvetoval in v prihodnji seji občnega zbora poročal.

G. državni in deželni poslanec Žičkar je nato obširno poročal o političnem stanju. Dokazoval je iz zgodovine našega ustavnega življenja, da so se Slovani v Avstriji vedno zatirali. Hrvati so resili Avstrijo pred 50 leti pred Mažari; v hvaležnost za to jih zdaj skušajo pokončati Mažari. Na Ogrskem zatirajo Mažari Slovence, isto tako skušajo v Avstriji Nemci podjarmiti Čehe in Slovence. Vsled teh krivic, katere trpijo Slovani v Avstriji, je vedno nemir v poslanski zbornici. Razni poslanci nasvetujejo to ali ono sredstvo, da postane zbornica delavna. Tudi govornik nasvetuje tak pripomoček: »Naj sa dajo Slovanom pravice, katere jim pripadajo po naravnih in državnih postavi; spremeni naj se volilni red za državni zbor na podlagi jednake, splošne, direktne in tajne volilne pravice. Samo-le preuredba zborničnega opravnega reda ne bo pomagala nič. Nadalje ožigosa poslanec postopanje vlade nasproti koroškimi Slovincem v sodnijskih in šolskih zadevah. Kako vse drugače postopa vlada napram Nemcem, katerim ustanavlja na državne stroške v slovanskem Primorju nemške šole; a ogromno večemu številu slo-

venskih otrok v Trstu ne privoščiti slovenske šole.

Glede deželnega zbora je posl. Žičkar omenjal povišanje deželnih doklad za l. 1904 od 45 % na 50 %. Proti temu so se uprli slovenski poslanci osobito iz tega vzroka, ker vse krivice, katere trpijo štajerski Slovenci od strani deželnega odbora in večine deželnega zbora, trajajo še neprenehoma dalje in dalje. Omenjal je svoje lastne predloge, katere je vložil v zadnjem zasedanju deželnega zbora. Obširno je govoril o najvažnejši postavi, ki se je sklenila v zadnjem deželnem zboru, namreč o splošni volilni skupini. Mogoče, da se bo v tej skupini volilo že letos. Tu pridobimo Slovenci dva poslance, če se vsi vdeležujemo volitve. Če pa ostanemo doma, pa lahko zgubimo obadva nova poslance. Nemci po mestih in trgih se bodo vdeleževali vsi te volitve; zato pa tudi ne sme izostati nobeden izmed nas. Govoril je še g. Žičkar o krivični volilni postavi za okrajne zastope, o brezobrestnih posojilih, o slovanskem uradovanju, o carini na laška vina, o najnovšem sklepu finančnega ministrstva, da vinogradniki, ki točijo vino pod vejo, ne smejo več brez davka žgati drože. Gospodu poslancu se je izrekla soglasna zahvala in zaupanje.

Slednjič so se sprejele sledeče resolucije:

1. »Sava« slovesno protestuje proti nezakonitemu postopanju v sodnijskih in šolskih zadevah nasproti našim slovenskim bratom na Koroškem;

2. Ugovarja proti temu, da se po slo-

Listek.

Matej Slekovec,

župnik Sv. Marka in kn. šk. konsist. svetovalec.

(Dalje.)

Z novimi močmi in precej okrepcan nastopi g. Slekovec dne 1. maja 1883 zopet pastirsko službo. Pokojni knez in škof Stepišnik so bili gosp. Slekovcu zelo naklonjeni, dado jim lahkega dela pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, le da se ohrani drago življenje pridnega, mladega duhovnika. Lovrenčani so se g. Slekovcu kmalu tako priljubili, da jim je sestavil domačo zgodovino v drobni knjižici: »Župnija Sv. Lovrenca na Dravskem polju.« Še po svojem odhodu je g. Slekovec govoril vedno z največjo ljubeznijo o vrlih Lovrenčanah ter naglašal, da so tam doma značajni možje in skrbne, pridne gospodinje. Pravil je tudi g. Slekovec, kako je s pomočjo vdanah mož pri Lovrencu zasipal marsikatero mlako ter zasadil drevored lepih topol. Prav izredno pa ga je veselilo, da je imela župnija Sv. Lovrenca mnogo zlahtnih mladik, pridne redovnice usmiljenke in pobožne duhovnike daleč okrog, celo zunaj slovenskih mej. In čudna so pota božja. Ko je ležal g. Slekovec na bolniški postelji v Ljubljani, prišle so

usmiljenke Lovrenčanke obiskovat nekdanjega svojega kateheta in kaplana. V veliko veselje in tolažbo je bilo to g. Slekovcu. Najlepše pa je to: Lovrenčan, duhoven in frančiškan, kateremu je nekoč g. Slekovec bil pridigar na primiciji, stal je bolniku ves čas njegovega bivanja v Ljubljani na strani, tolažil ga, mu pisal potrebna pisma ter ga slednjič pripravljal na srečno pot v večnost.

Tako je Bog deloma že na tem svetu vračal zvestobo in ljubezen, s katero je gosp. Slekovec kot slaboten kaplan opravljal duhovsko službo pri Sv. Lovrencu.

Na Veliko Gospojnico 1883 odhiti gosp. Slekovec proti severu. K Mariji gre, kakor se je zaobljubil, v Marijino Celje, da se tam v slavnem svetišču zahvali za srečno ozdravljenje. Poznejša leta je bil gosp. Slekovec še dvakrat v Marijinem Celju. Potoval je od zadnje železniške postaje, kar je bilo tedaj še Kapfenberg ozir. Neuberg, vedno peš. Pač dokaz, kako veliko ljubezen je imel do Matere božje.

Uprav ta ljubezen ga je nagibala, da je šel malo let potem z velikim avstrijskim romarskim vlakom na najslavnejšo Marijino božjo pot v Lurd. Med potoma se je mudil v Švici v svetovno znanem Marijinem svetišču v Einsiedelnu. Obiskal je nadalje Paray de Monial v sredi francoske dežele. To je

oni presrečni kraj, kjer je nekoč sprejela pobožna redovnica blaž. Marjeta Alakoque veliko razodetje presv. Srca Jezusovega. Od tega časa je gojil č. g. Slekovec izredno češčenje lurske Matere božje. Po njegovem prigovarjanju postavili so Lovrenčani kmalu za tem lepo kapelo lurske Matere božje tik župnišča, kjer vidiš ne le duplino, temveč tudi naslikano cerkev in mestece Lurd prav po originalnih fotografijah posneto. Tudi kot župnik markovski, nabavil je v domačo cerkev podobno in votlinico lurske Matere božje. In najljubša pesem mu je ostala pesem o lurski Materi božji in pesmica »Ko v jasnem jutru primiglja, Nam zvezdica daničica.« Ako drugo pesmico prečitaš prav pozorno, slutil bodeš, dragi čitatelj, kako globoko in nežno ljubezen do Kraljice nebes in zemlje je imel on, ki jo je imenoval svojo najlepšo pesem.

Pa tudi češčenje presv. Srca Jezusovega je bilo od zdaj naprej g. Slekovcu posebno pri srcu. Ko je poznejša leta obhajal svojo 25letnico duhovništva, kupil je v spomin tega dne za svojo župnijsko cerkev na lastne stroške velika in lepa kipa presv. Srca Jezusovega in Marijinega. In zadnje leto pred smrtjo je hotel kanonično ustanoviti bratovščino presv. Srca Jezusovega ter v ta namen zelo vabil k vstopu v bratovščino. Obljubil je mladini, da hoče to ustanovitev obhajati

venskem Štajerju nastavlja sodniki in notari nemške narodnosti, nezmožni slovenščine;

3. Pri konečnem sklepanju trgovinske pogodbe z Laškimi se ne sme carina za uvoz laških vin znižati pod 20 gl. v zlatu;

4. Popraviti se mora dozajšna gorostasna volilna krivica s tem, da se vpelja splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica;

5. Povabijo se vse občine v brežiškem in sevniškem okraju, da uradujejo samo v slovenskem jeziku in zahtevajo od vseh političnih in sodnijskih oblasti, da se jim dopišljajo samo-le slovenski dopisi. Naj občine tem oblastnim naznanijo, da bodo drugojezične dopise vpošiljale c. kr. namestniki v Gradec v prestavo na slovenski jezik;

6. Naj se dela na to, da se krivična postava zastran volitve v okrajni zastop spremeni tako, da vsaka izmed 4 skupin voli stevilo okrajnih odbornikov po razmerju davka, ki ga plačuje.

Predsednik se še enkrat iskreno zahvaljuje, da so moze v tolikem številu došli k shodu, nekateri od silno daleč ter s trikratnim živijo-klicem na presvitlega cesarja in sv. Očeta z navadnim krščanskim pozdravom zaključili ta lep društveni shod.

Politični shod pri Sv. Roprtu v Slov. gor.

Zadnje nedeljo, dne 17. t. m. je priredilo politično društvo za lenarški okraj političen shod v stari šoli pri Sv. Roprtu, ki se je tako dobro obnesel in bil tako dobro obiskan, da sme biti društvo na ta uspeh jako ponosno. Zbralo se je čez 200 kmetov. Ob pol četrti uri popoldne se je otvoril shod, kateremu je bil izvoljen jednoglasno za predsednika zavedni župan iz Sp. Voličine g. Kmetič. Nato je nastopil naš vrli poslanec kmet Roškar, ki je pozdravil s prisrčnimi besedami svoje volilce in kmetske sotovariše. Poročal je o dežel. zboru, o novem volilnem redu in o četrti skupini. Razpravljal je o nadaljevalnih tečajih, odpisu davka, brezobrestnem posojilu, o zavarovalnici in živinoreji. Svoj govor je končal z lepim stavkom: V vseh rečeh pa ne pozabimo na Boga! Svoj izvrstni govor je končal četrta 5. uro. Žel je občno odobravanje. Izrekla se mu je soglasno zaupnica, kakor tudi drugim slov. poslancem v deželnem zboru. O poslancu Roškarju je vladala splošna sodba: On ni samo iz nas, ampak tudi za nas. S takim poslancem nismo samo zadovoljni, ampak na

s posebno lepo slovesnostjo. — A smrt mu je onemogočila spolnitev teh besed.

Ko so l. 1887. umrli župnik markovski, blagi g. J. Bezjak, želeli so pokojni g. proš ptujski, g. Modrinjak, ki so bili že kot rojen Središčan pa tudi kot osebni prijatelj g. Slekovcu zelo naklonjeni, naj prosijo zdaj za župnijo. Nerad je zapustil g. Slekovca svoje ljubljene Lovrenčane, a gosp. proštu tudi ni mogel odreči želje. Zato se preselil dne 18. dec. 1887 k Sv. Marku. Bil je uprav kvaterni četrtek, ko se popoldne ob 3. uri pripelje na novi kraj blagonosnega delovanja. Pač menda ni slutila tedaj njegova duša, da bode položeno že 15 let pozneje, uprav kvaterni četrtek ob 3. uri popoldne utrjeno mrtvo truplo v hladno zemljičo.

Življenje župnika g. Slekovca je bilo tiho in skromno, a neutrudno delovanje zvestega hlapca Gospodovega, a tudi zvestega sina majke Slave.

Živel je po načelu onega modrijana, ki si je razdelil svoje delo tako-le: Pred vsem delaj to, kar je potrebno, potem to, kar je koristno in slednjič to, kar je prijetno.

Kot župnik se je trudil pred vsem, poučiti svoje vernike z globoko premišljenimi in poljudnimi pridigami. Rad je vporabljal tudi Slomšekove pridige; sploh je bil g. Slekovec imeniten govornik, ki je vedel zadeti

njega smo ponosni! — Nato so sledila razna vprašanja in govori. Posebno se je grajala nepravilna razdelitev trt. Urednik g. Korošec se je brzojavno opravičil, ker je bil v Mariboru zadržan. Sprejele so se sledeče resolucije enoglasno:

1. Politični shod pri sv. Roprtu v Slov. gor. izreka nezaupnico vladi ministrskega predsednika pl. Körberja, ki neprestano dela najhujše krivice Slovincem ter tepta nam v zakonih zajamčene pravice, posebno na Štajerskem in Koroškem — in terja od slov. poslancev, da z vso odločnostjo in brezobzirnostjo osvetlujejo v deželnem in državnem zboru, pa tudi med ljudstvom slovenskim to nečuvno postopanje vlade in vladnih organov.

2. Shod opozarja visoko vlado na postopanje nemško-nacijonalnega nadkomisarja pl. Loranga, naj istega pouči, kako mu je postopati v ces. kr. glavarstvu, ki šteje več nego $\frac{7}{8}$ slovenskega prebivalstva, ker Slovinci ne bomo več mirno gledali, kako že vsakdo zaničuje nas in naše pravice.

3. Shod protestuje proti nepravilnemu ravnanju dež. odbora pri razdeljevanju trt in prosi dež. odbornika Robiča, da za vedno prepreči vinogradnikom-kmetom naravnost pogubno tiho razdeljevanje trt na graščake in bogataše. Deželni odbor naj ne išče dobička pri svojih trtnicah, nego naj v resnici podpira ubogo ljudstvo v vinorodnih krajih.

4. Zborovalci se zgražajo nad dejstvom, da se štajerski c. kr. namestnik grof Clary še ni naučil slovenskega jezika kot jezika tretjine štajerskega prebivalstva, — da so slov. deželni poslanci toliko pohlevni, da niso terjali, da pri otvoritvi dež. zbora spregovorita c. kr. namestnik in deželni glavar vsakokrat tudi v slovenskem jeziku, ter da nemško-nacijonalna večina še vedno popolnoma prezira slovensko manjšino. Zato terjajo upravo delitev slovenskega ljudstva na Štajerskem le v geslu: »Proč od Gradca! Proč od krivičnih Nemcev!«

5. Zborovalci naj se strogo drže v vsakem oziru našega rešilnega gesla: »Svoji k svojim!«

6. Shod opozarja vse višje in nižje urade na Južnem Štajerskem, ki so v slovenskih rokah, naj se vendar enkrat zavejo, da je slovenščina ravnopravna z nemščino in da njej gre na slovenski zemlji prvo mesto. Če sami ne bomo spoštovali in upoštevali materinega jezika, kako naj potem terjamo, da ga naj spoštujejo tuji. Škandal je, da morajo slovenske redoljube v raznih službah še na to opozarjati politični shodi med ljudstvom.

pravo struno v srcu človeškem. Najlepše so bile pridige o Materi božji in o Najsvetejšem Reš. Telesu. Videlo se je gospodu, da jim gre od srca in take besede so našle tudi pot k srcu, da se je marsikrat porosilo sleherno oko v cerkvi. Kolikor mogoče je opravljal g. Slekovec tudi krščanski nauk. Kako spratno so vedeli gospod razlagati nauk sv. vere, temu dokaz je bila polna cerkev, kadar koli je bil oznanjen krščanski nauk.

Največjo skrb je imel gosp. Slekovec za mlade zaročence. Sprejemal jih je k posebnemu nauku, ki je uavadno trajal po 2 do 3 ure, a bil tako lep, da so nadepolni zaročenci včasih le siloma odšli iz hiše. »To je moje edino upanje, sko bodo stariši boljši, bodo tudi časi in ljudje boljši«, djal je gospod večkrat, »zato mi ni žal truda, četudi sem ves upehan.«

Največ pa se je trudil blagi pokojnik v spovednici, ki je bila prava delavnica gosp. Slekovca. Radi so hodili ljudje h gospodu k spovedi, pa tudi g. Slekovec se je radoval najbolj, če je imel mnogo obhajancev zlasti o sopraznikih, sleherno nedeljo, pred vsem pa o Marijinih praznikih. Zanimalo ga je stevilo in zapisoval si je dan na dan, koliko jih je spovedal, da je imel koncem leta pregled opravljenega dela. Ko se je zvedelo, da so g. Slekovca na mrtvaški postelji, pravi neka

7. Shod opominja Slovence na Kranjskem, naj vendar store korake, da si osnujejo slovenske meščanske šole, da bodo tudi višje gimnazije in realke slovenske, da bomo po njih vzgledu tem lažje terjali isto tudi obmejni Slovinci.

8. Zborovalci so trdno prepričani, da bo le tedaj mogel vspešno napredovati slovenski narod na vseh poljih, ko bo imel nižje in višje šole s slovenskim učnim jezikom: Zato terjajo sloven. meščanske, obrtne in gospodarske šole, slovenske gimnazije, slovensko realko, slovensko vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. Avstrija se mora federativno preosnovati, vsaka narodnost mora dobiti svojo samoupravo. Slovincem napočijo boljši časi še le tedaj, ko bo združevala vse Slovence upravna pokrajina — Slovenija.

Shod se je zaključil z »živijo« klici na našega presvitlega cesarja. Udeleženci so se razšli s trdnim zaupanjem, da bodo Slovenske gorice v resnici kmalu slovenske.

Politični ogled.

Na Koroškem primankuje posvetnih delavcev za slovensko narodno stvar. Da se temu opomore, ustanovil se je ravnokar v Gradcu stalni odbor, ki ima namen, nabirati narodni sklad, s katerim se bodo podpirali koroški visokošolci. Mnogo uspeha! — Še par zmag koroških Slovencev nam priobčuje brzojav. Na Tolstem vrhu v velikovškem okraju so zmagali Slovinci pri občinskih volitvah v vseh treh razredih. Istotako v veliki občini Bekstanj pri Beljaku. V Pokrčah pa je prišlo v odbor tudi pet zanesljivih slovenskih mož, med njimi gosp. župnik Št. Bayer. Tudi na Koroškem gre slovenska stvar naprej!

Boris Sarafov, vodja makedonskih vstavev, je prišel na svojem potovanju po svetu, kjer skuša pridobiti prijateljev in pomoči za zatirane Makedonce, minule dni tudi v Rim. General Garibaldi, ki je že enkrat ponudil Makedoncem svojo pomoč, bo stopil s Sarafovom v zvezo. V Rimu se je Sarafov izrazil, da s preosnovo, zahtevano od Avstrije in Rusije, ne pridejo do cilja. Tudi v žandarmeriji pod poveljstvom italijanskega generala Sarafov nima nobenega zaupanja. Ako ne bodo vse velevlasti dosegle samostojnosti Makedonije, bo spomladi vstaja s podvojeno silo izbruhnila. Iz Rima se poda Sarafov v Novi York v Ameriko.

Nova vojska? Še vedno ni izgubljena nada, da bi se Rusija in Japonska mirnim potom ne sporazumeli. Ruski car je baje japonskemu poslaniku izrazil svojo odločno

ženica med drugim: »Gospod so pač vedeli tako potolažiti, da malokdo tak.« Pa tudi res. Kar se bere v životopisu blaž. Klementa Hofbauerja, to velja tudi o g. Slekovcu. »Bili so blagohoten, prijazen in resen spovednik. Kdor se ni upal drugam, komu je bilo prav tesno pri srcu, naj si je kdo privlekel težko butaro na srcu seboj, naj si je bil potreben tolažbe ali dobrega sveta v važni zadevi — pokleknil je poln zaupanja k njegovim spovednici. Znal je povedati v treh besedah več nego se naučiš iz cele knjige.«

G. Slekovec je imel pa tudi veliko skrb za lepoto hiše božje. Bilo mu je to največje veselje.

(Dalje prihodnjič.)

M.

Smešničar.

Nalezljiva bolezen. Šolski nadzornik pride po zimi v šolskem času v neko vas in najde, da se mnogo šolske mladine po ledu drsa. »Zakaj pa ne greste v šolo?« vpraša začudeno gospod nadzornik. Enoglasno odgovorijo vsi: »Ne smemo, imamo špičke!«